

Motion till riksdagen

1988/89:K711

av Knut Wachtmeister och Rune Rydén (båda m)
Valkretsindelningen i Malmöhus län

Bakgrund och nuvarande ordning

För val till riksdagen är Sverige indelat i 28 valkretsar, en ordning som i stort sett gällt sedan 1921. Malmöhus län är indelat i två valkretsar. Dessa utgörs av den s. k. fyrstadskretsen bestående av kommunerna Malmö, Helsingborg, Lund och Landskrona samt Malmöhus läns valkrets som omfattar resten av länets kommuner. För 70 år sedan kunde det vara motiverat med en sådan indelning eftersom levnadsbetingelserna då var väsentligt olika mellan stad och land.

Nackdelar med nuvarande indelning

I våra dagar existerar som bekant inte dessa skillnader mellan stad och land. Utvecklingen inte minst när det gäller näringsliv och kommunikationer har utplånat gränserna och det är länge sedan landsbygden kunde betraktas som enbart livsmedelsproducerande.

Alla valkretsar i landet utom de två i Malmöhus län utgörs av geografiskt sammanhängande områden. Höganäs kommun är dessutom sedan storkommunreformen helt avskild från resten av länsvalkretsen genom att Helsingborg inkorporerat några grannkommuner.

Enligt vår uppfattning är det speciellt upprörande att Malmö kommun med bortåt 180 000 röstberättigade invånare inte utgör en egen valkrets. Helt följdriktigt har moderaterna i fyrstadskretsen gått händelserna i förväg genom att ha en lista med enbart Malmönamn och en med kandidater från de övriga tre städerna.

Ärendets tidigare behandling

I direktiven till personvals- och valkretsutredningen som tillsattes 1974 angavs att riksdagsvalkretsarna bör vara geografiskt sammanhängande. Utredningen betonade särskilt att valkretsindelningen i Malmöhus län inte var tillfredsställande och att en ändring där var mycket angelägen. Det föreslogs att Malmö kommun skulle bilda en egen valkrets och att länet i övrigt skulle indelas i två valkretsar. Den norra skulle omfatta kommunerna Bjuv, Eslöv, Helsingborg, Höganäs, Hörby, Höör, Landskrona och Svalöv samt den södra länets övriga elva kommuner (Kävlinge, Lomma, Lund, Sjöbo, Vellinge, Trelleborg, Skurup, Ystad, Staffanstorps, Svedala och Burlöv).

Med den dåvarande befolkningsmängden skulle Malmö kommun och den norra valkretsen få nio fasta mandat och den södra tio. Tre av socialdemokraterna i utredningen reserverade sig emellertid och ansåg att ytterligare utredning erfordrades. Genom dåvarande justitieministern, Carl Axel Petri, försorg kom en sådan utredning till stånd 1980 (Ds Ju 1980:3). Efter överläggningar med representanter för riksdagspartierna föreslog denna nya utredning med instämmande från socialdemokraterna, moderata samlingspartiet, centerpartiet och folkpartiet samma valkretsindelning som föreslagits av personvals- och valkretsutredningen och som här redogjorts för.

Den väntade propositionen lades emellertid aldrig fram och skälet var att det tydligen inte gick att uppnå enighet i den dåvarande trepartiregeringen. Sedan hösten 1981 har de dåvarande justitieministrarna Petri, Rainer och Wickbom i frågesvar i riksdagen varit eniga om att reformen borde genomföras förutsatt att det gick att uppnå en tillfredsställande enighet partierna emellan.

Senast ärendet behandlades i riksdagen var i december 1986 då en motion i ärendet avsågs med hänvisning till arbetet i folkstyrelsekommittén.

Förslag

När nu en ny riksdag valts borde tiden enligt vår uppfattning vara mogen att ånyo pröva möjligheten att komma till rätta med ett problem som i decennier pockat på sin lösning.

De tidningar som förra året deltog i debatten var positiva till en snar förändring. Sydsvenska Dagbladet 3 april: "Fyrstadskretsen i Malmöhus län är en onaturlig valkrets. Det finns varken geografisk eller intressebaserad samhörighet. Förslag har funnits till annan indelning av Malmölandet och det rimliga är att tre valkretsar bildas med Malmö som egen krets. Väljarunderlaget är tillräckligt för det."

Helsingborgs Dagblad 9 april: "De finns goda skäl att söka få en ändring. Konstruktionen fyrstadskretsen är och förblir en kvarleva från en tid med betydande motsättningar mellan stad och landsbygd." "Förhållandena har blivit än mer absurda genom att betydande landsbygdsområden införlivats med Helsingborg och Landskrona, varigenom Höganäs kommun blivit avskild från resten av Malmöhuskretsen."

Vi föreslår att Malmöhus län indelas i de tre valkretsar som föreslagits i personvals- och valkretsutredningen.

Hemställan

Med stöd av vad ovan anförts hemställs

att riksdagen belutar om ändring av valkretsindelningen i Malmöhus län för val till riksdagen i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 24 januari 1989

Knut Wachtmeister (m)

Rune Rydén (m)